

POSTANOWIENIE

22 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 22 stycznia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M. K.

przeciwko Syndykowi masy upadłości B. spółce akcyjnej w upadłości likwidacyjnej
w J.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej M. K.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z 17 maja 2022 r., I AGa 160/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powód M. K. wniósł o zasądzenie od pozwanego Syndyka Masy Upadłości „B. S.A.” w upadłości likwidacyjnej w J. kwoty 583 115,58 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych. Wyrokiem z 24 czerwca 2021 r. Sąd Okręgowy w Rzeszowie oddalił powództwo. Po rozpoznaniu apelacji powoda, Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z 17 maja 2022 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 285 975 złotych z ustawowymi odsetkami od kwot częściowych wskazanych w sentencji, oddalając powództwo i apelację powoda w pozostałej części.

Powód wniósł skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Powołując się na przyczynę kasacyjną objętą art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., skarżący podniósł, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na wadliwą ocenę Sądu Apelacyjnego, że podniesienie przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczenia nie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na tej przyczynie kasacyjnej pociąga za sobą powinność wykazania przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia konkretnych przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania jej poszerzonej analizy. Należy też przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

We wniosku o przyjęcie skargi skarżący nie przytoczył przepisów prawa, którym Sąd drugiej instancji miał uchybić w stopniu rażącym i usprawiedliwiającym założenie o istnieniu przywołanej przyczyny kasacyjnej. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania jest oddzielną częścią składową skargi, wyodrębnioną formalnie i redakcyjnie, uregulowaną w art. 398⁴ § 2 k.p.c. i musi być odrębnie uzasadniony w stopniu pozwalającym Sądowi Najwyższemu na zorientowanie się, czy istnieje przywołana we wniosku przyczyna kasacyjna, bez sięgania do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na tym etapie postępowania kasacyjnego. Niezależnie od tego mankamentu wniosku o przyjęcie skargi należy podnieść, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, iż przyjęcie przez sądy *meriti* sprzeczności podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia z zasadami współżycia społecznego jest możliwe wyjątkowo. W szczególności, gdy ocena okoliczności sprawy wskazuje, że opóźnienie w dochodzeniu przedawnionego roszczenia nie jest nadmierne i jest spowodowane szczególnymi przesłankami uzasadniającymi to opóźnienie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2011 r., I CSK 238/11). Podkreśla się, że istotnymi z tego punktu widzenia mogą być, między innymi, takie okoliczności, jak charakter dochodzonego roszczenia, wpływ zachowania dłużnika na upływ okresu przedawnienia lub charakter uszczerbku doznanego przez poszkodowanego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 21 maja 2014 r., II CSK 441/13). Przyjęcie, że w danej sprawie ze względu na całokształt okoliczności, skorzystanie przez zobowiązanego z zarzutu przedawnienia stanowi nadużycie prawa podmiotowego, ma charakter uznaniowy, a zatem jest przejawem dyskrecjonalnej władzy sądu orzekającego. Zarzut naruszenia art. 5 k.c. może odnieść zamierzony skutek prawny jedynie w razie oczywistego przekroczenia swobody judykacyjnej sądu w tym przedmiocie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 13 września 2012 r., V CSK 409/11). Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że dokonując oceny co do braku podstaw do zastosowania art. 5 k.c., Sąd Apelacyjny miał na uwadze, zgodnie z przytoczonym orzecznictwem, okoliczności tej sprawy, zwłaszcza fakt, że powód jest przedsiębiorcą zaznajomionym z procedurami, obowiązującymi regulacjami prawnymi dotyczącymi terminów przedawnienia, posiadał dostęp do dokumentacji

upadłościowej pozwanego ze względu na posiadane pełnomocnictwa, a zatem mógł zapobiec niekorzystnym dla niego skutkom przedawnienia.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji.

[SOP]

[as]